

Two wolves

Дууæ берæгъи (устный текст)

Два волка

Recorded from Olja Kazakhova in Matsuta village, North Ossetia, in 2008.

Записано у Оли Казаховой в селе Мацута, Северная Осетия, в 2008 г.

Transcribed and translated by Ljana and alan Tsallaev. Interlinearized by Julia Mazurova

Расшифровывали Ляна, Алан Цаллаев. Глоссировала Юлия Мазурова

1.1 Оля : Цо Джульеттаæмæ ниууайæ дæ уарзони
Оля цо Джульетт -æмæ ниу- уай -æ дæ уарз -он -и
Оля цо Джульетт -мæ ни- уай₂ -æ₂ дæ₃ уарз -он₃ -и₁
Olya go.IMP.2SG Julietta ALL PREF run IMP.2SG POSS.2SG love ADJ GEN

дæ хъури ракæнæ
дæ хъури ра- кæн -æ
дæ₃ хъури ра- кæн -æ₂
POSS.2SG embrace PREF do IMP.2SG

Olya, come up to Juliette, hug your love.

1.2 Джульетти дæ хъури ракæнæ
Джульетт -и дæ хъури ра- кæн -æ
Джульетт -и₁ дæ₃ хъури ра- кæн -æ₂
Julietta GEN POSS.2SG embrace PREF do IMP.2SG

Hug Juliette.

2 Вова : Куд дæ Джульеттаæ ?
Вова куд дæ Джульетт -æ
Вова куд дæ₂ Джульетт -æ₁
Vova how be.PRS.2SG Julietta NOM

How are you, Juliette?

3 Славик : Джульеттаæ , Раиси дæбæл ардаугæ
Славик Джульетт -æ Раис -и дæбæл ардау -гæ
Славик Джульетт -æ₁ Раис -и₁ дæбæл ардау -гæ
Slavic Julietta NOM Raisa GEN 2SG.ENCL.SUPER complain CONV

кæндзæнæн
кæн -дзæнæн
кæн -дзæнæн
do FUT.1SG

Juliette, I'll complain to Raisa about you.

4 Оля : Рацæуайтæ нур ба уордæмæ
Оля ра- цæу -айтæ нур ба уордæ -мæ
Оля ра- цæ -айтæ нур ба уордæг -мæ
Olya PREF go SUBJ.2PL now CONTR there ALL

Come up here.

5 Ахсарбек : Уомæ мæ æрхудтай
Ахсарбек уомæ мæ æр- худ -т -ай
Ахсарбек уомæ₂ мæ₁ æр- худ -т -ай
Akhsarbek because.of.this 1SG.ENCL.GEN PREF invite TR PST.TR.2SG

Is that a reason you brought me here?

6 **Тотраз** : **Уомæ** **уомæ**
 Тотраз уомæ уомæ
 Тотраз уомæ₂ уомæ₂
 Totraz because.of.this because.of.this

Yes, it is.

7 **Оля** : **Айæ** **дæ** **мæхуæдæг** **сдзорун** **кодта**
 Оля айæ дæ мæхуæдæг с- дзор -ун код -т -а
 Оля а дæ₄ мæхуæдæг ис- дзор -ун₂ код -т -а₁
 Olya this 2SG.ENCL.GEN 1SG.REFL PREF speak INF do TR PST.TR.3SG

мах ... **мах** **неци** **фудгин** **ан**
 мах мах неци фуд -гин ан
 мах мах неци фуд -гин ан
 we.NOM we.NOM nothing guilt, fault ADJ be.PRS.1PL

That's him, it's not our fault.

8 **Тотраз** : **Рацæуайтæ** **ардæмæ**
 Тотраз ра- цæу -айтæ ардæ -мæ
 Тотраз ра- цæ -айтæ ардæг -мæ
 Totraz PREF go SUBJ.2PL here ALL

Come up here.

9.1 **Оля** : **Маци** , **мæнæ** **бабæй** **æй** **дæ** **хъури**
 Оля маци мæнæ бабæй æй дæ хъури
 Оля маци мæнæ бабæй æй₂ дæ₃ хъури
 Olya nothing.NOM there,that.is again 3SG.ENCL.GEN POSS.2SG embrace

никкодтай

ник- код -т -ай

ни- код -т -ай

PREF do TR PST.TR.2SG

Again you've hugged her.

9.2 **Уæхæн** **дессаг** **фæйидтай**
 уæхæн дессаг фæ- йид -т -ай
 уæхæн дессаг фæ- уид -т -ай
 such wonder PREF see TR PST.TR.2SG

Have you ever seen such a miracle?

10.1 **Фæд** **дин** **истадтæн**
 фæд дин истад -тæн
 фæд дин₁ истад -тæн
 trace 2SG.ENCL.DAT stand.up,stand PST.INTR.1SG

I've stood up.

10.2 **дигоронау** **дзорæ** **дудæр** ; **гъе** **мæн** **хæццаæ** **хилæ**
 дигорон -ау дзор -æ ду -дæр гъе мæн хæццаæ хил -æ
 дигорон -ау дзор -æ₂ ду -дæр₃ гъе мæн хæццаæ хил -æ₁
 digor EQU speak IMP.2SG you.SG FOC so I.GEN together fight NOM

кæнæ **еций** **фæнди** **дæр**
 кæн -æ еци -й фæнд -и дæр
 кæн -æ₂ еци -и₁ фæнд₂ -и₁ дæр
 do IMP.2SG that.DEM GEN thought GEN FOC

Speak Digor, argue with me.

11 **Слава** : **Катя** , **рауай** **исбадæ** , **дигоронау** **куд** **фулдæр**
 Слава Катя ра- уай ис- бад -æ дигорон -ау куд фулдæр
 Слава Катя ра- уай₂ ис- бад -æ₂ дигорон -ау куд фулдæр
 Slava Katya PREF run PREF sit IMP.2SG digor EQU how more

радзорай **уотæ** **дæ** **фулдæр** **ниффинсдзæнæнцæ** .
 ра- дзор -ай уотæ дæ фулдæр ниф- финс -дзæнæнцæ
 ра- дзор -ай уотæ дæ₄ фулдæр ни- финс -дзæнæнцæ
 PREF speak SUBJ.2SG so 2SG.ENCL.GEN more PREF write FUT.3PL
 Katya, come up, more you'll speak Digor, more they 'll record.

12.1 **Оля** : **Дигоронау** **дин** **æз** **еу** **ходæг**
 Оля дигорон -ау дин æз еу ход -æг
 Оля дигорон -ау дин₁ æз еу₂ ход -æг
 Olya digor EQU 2SG.ENCL.DAT I one laugh PART.PRS

радзорун .
 ра- дзор -ун
 ра- дзор -ун₃
 PREF speak PRS.1SG
 I will tell something funny in Digor.

12.2 **æцæг** **хабар** .
 æцæг хабар
 æцæг хабар
 truth event,affair

13 **Слава** : **Ауай** .
 Слава а- уай
 Слава уай₁
 Slava be.SUBJ.2SG
 Come on.

14.1 **Оля** : **Къелдийæй** **цудтæн** **Фæсналмæ** **уæд** **Фæснали**
 Оля Къелди -йæй цуд -тæн Фæснал -мæ уæд Фæснал -и
 Оля Къелди -æй цуд₁ -тæн Фæснал -мæ уæд₁ Фæснал -и₁
 Olya Keldi ABL go PST.INTR.1SG Fasnal ALL then Fasnal GEN

цардтæн .
 цард -тæн
 цард₂ -тæн
 live PST.INTR.1SG
 I was going to Fasnal from Keldi, I lived in Fasnal then.

14.2 **Цудтæн** **Фæсналмæ** **уоми** **ба** **цæргæ** **кодтон** ,
 цуд -тæн Фæснал -мæ уоми ба цæр -гæ код -т -он
 цуд₁ -тæн Фæснал -мæ уоми ба цæр -гæ код -т -он₁
 go PST.INTR.1SG Fasnal ALL there CONTR live CONV do TR PST.TR.1SG

ма **уæлæ** **Мурити** **бунмæ** **ку** **схъæрдтæн**
 ма уæлæ Мури -т -и бун -мæ ку с- хъæрд -тæн
 ма₁ уæлæ Мури -т -и₁ бун -мæ ку ис- хъæрд -тæн
 NEG up, above Muriev PL GEN bottom, base ALL when PREF reach PST.INTR.1SG

рамбалдта		талингэй	,	удта	Муритэй	еу	минкый
ра- мбалд -т -а		талинг -эй		уэдта	Мури -т -эй	еу	минкый
ра- æмбалд -т -а ₁		талинг -эй		уэдта ₁	Мури -т -эй	еу ₃	минкый
PREF happen TR PST.TR.3SG		darkness ABL		after	Muriev PL ABL	ITER	little

бауадтән	ма	мæбæл	дууæ	устур	берæгъи
ба- уад -тән	ма	мæбæл	дуу -æ	устур	берæгъ -и
ба- уад -тән	ма ₂	мæбæл	дуу -æ ₁	устур	берæгъ -и ₁
PREF run PST.INTR.1SG	and	1SG.ENCL.SUPER	two NOM	big	wolf GEN

æргæпп	ласта	,	ма	мæ	тæккæ	фæсте
æр- гæпп лас -т -а			ма	мæ	тæккæ	фæсте
æр- гæпп лас -т -а ₁			ма ₂	мæ ₁	тæккæ	фæсте
PREF jump drag TR PST.TR.3SG			and	1SG.ENCL.GEN	exactly	behind

фæллаудтәнцæ

фæл- лæудт -æнцæ

фæ- лæудт -æнцæ

PREF stand PST.INTR.3PL

I was going to Fasnal, I lived there, and up there, under the Muriev's place, when I reached, it became dark; then when I walked a little, two big wolves jumped out at me and stood after me.

14.3 **дууæ** **берæгъи**

дуу -æ	берæгъ -и
дуу -æ ₁	берæгъ -и ₁
two NOM	wolf GEN

Two wolves.

14.4 **Айæ æцæг хабар адтæй**

айæ æцæг хабар	адтæй
a æцæг хабар	адтæй
this truth event,affair	be.PST.3SG

That's a real story.

14.5 **ма сæ фиццаг , уэдта сæ къахи гъær**

ма сæ	фиццаг	уэдта	сæ	къах -и	гъær
ма ₂ сæ ₂	фиццаг	уэдта ₁	сæ ₂	къах -и ₁	гъær
and POSS.3PL	first	after	POSS.3PL	paw GEN	scream,sound

мæ фæккастән

мæ фæк- каст -æн

мæ₁ фæ- каст₂ -тән

1SG.ENCL.GEN PREF seem PST.INTR.1SG

I didn't realized first, then I heard the sound of their steps.

14.6 **цидæр синг-синг райгъустон ма дин**

цидæр	ра- йгъус -т -он	ма дин
цидæр	ра- игъус -т -он ₁	ма ₂ дин ₁
something	PREF be heard TR PST.TR.1SG	and 2SG.ENCL.DAT

фæккастән	мæ	дууæ	берæгъи
фæк- каст -æн	мæ	дуу -æ	берæгъ -и
фæ- каст ₂ -тән	мæ ₁	дуу -æ ₁	берæгъ -и ₁
PREF seem PST.INTR.1SG	1SG.ENCL.GEN	two NOM	wolf GEN

Something like sing-sing I heard, and two wolves appeared.

15	Слава	:	Бæхти	гъær	кæнунцæ	.
	Слава		бæх -т -и	гъær	кæн -унцæ	
	Слава		бæх -т -и ₁	гъær	кæн -унцæ	
	Slava		horse PL GEN	scream,sound	do PRS.3PL	

They make sound like the clatter of horses' hoofs.

16.1	Оля	:	Цæун-цæун	дууæ	берæгъи	хæццæ	дууæ
	Оля		цæ -ун -	цæ -ун	дуу -æ	берæгъ -и	хæццæ дуу -æ
	Оля		цæ -ун ₃	цæ -ун ₃	дуу -æ ₁	берæгъ -и ₁	хæццæ дуу -æ ₁
	Olya		go PRS.1SG	go PRS.1SG	two NOM	wolf GEN	together two NOM
	берæгъи		кайетæй	дæр маæ	фæсте		
	берæгъ -и		кайе -т -æй	дæр маæ	фæсте		
	берæгъ -и ₁		-т -æй	дæр маæ ₁	фæсте		
	wolf GEN		PL ABL FOC	1SG.ENCL.GEN	behind		

I was going and two wovles were going after me.

16.2	Ма	бабæй	фæстæмæ	фæккæсинæ	удта	бабæй	мæмæ	удта
	ма	бабæй	фæстæмæ	фæк- кæс -инæ	уæдта	бабæй	мæмæ	уæдта
	ма ₁	бабæй	фæстæмæ	фæ- кæс ₂ -инæ	уæдта ₁	бабæй	мæмæ	уæдта ₁
	NEG	again	back	PREF look OPT.1SG	after	again	1SG.ENCL.ALL	after

етæ	дæр	æрлæуионцæ	æма	никкæсионцæ	.
етæ	дæр	æр- лæу -ионцæ	æма	ник- кæс -ионцæ	
етæ	дæр	æр- лæу -ионцæ	æма	ни- кæс ₂ -ионцæ	
they,those	FOC	PREF stand OPT.3PL	and	PREF look OPT.3PL	

Again, I'm looking back, they're also stopping and looking at me.

16.3	Цæун-цæун	ма	и	къолæмæ	ку
	цæ -ун -	цæ -ун	ма	и	къол -æмæ ку
	цæ -ун ₃	цæ -ун ₃	ма ₃	и	къол -мæ ку
	go PRS.1SG	go PRS.1SG	more DEF	slope ALL	when
	нихъхæрдтæн	Фæснаæликмæ	ку	цæуай	ку
	нихъ- хæрд -тæн	Фæснаæл :ик -мæ	ку	цæу -ай	ку
	ни- хæрд -тæн	Фæснаæл -мæ	ку	цæ -ай	ку
	PREF reach PST.INTR.1SG	Fasnal	ALL	when go	SUBJ.2SG when

нихъхæрдтай

нихъ- хæрд -т -ай

ни- хæрд -т -ай

PREF reach TR PST.TR.2SG

I was going and when I had reached the slope to Fasnal.

16.4	Уотæ	уоми	ба	тæхгæ	фæццæун	кæд	зæгъун
	уотæ	уоми	ба	тæх -гæ	фæц- цæ -ун	кæд	зæгъ -ун
	уотæ	уоми	ба	тæх -гæ	фæ- цæ -ун ₃	кæд	зæгъ -ун ₃
	so	there	CONTR	fly CONV	PREF go PRS.1SG	when	say PRS.1SG

берæгътæй	фæхецæн	уинæ	.
берæгъ -т -æй	фæ- хецæн	уинæ	
берæгъ -т -æй	фæ- хецæн	уинæ	
wolf PL ABL	PREF separate	be.OPT.1SG	

I began to run, I tried to outrun the wolves.

16.5	Мæ	фæстæмæ	нæбал	фæккастæн	фæстæмæ	дæр
	мæ	фæстæмæ	нæ- =бал	фæк- каст -æн	фæстæмæ	дæр
	мæ ₁	фæстæмæ	нæ- =бал	фæ- каст ₂ -тæн	фæстæмæ	дæр
	1SG.ENCL.GEN	back	NEG =any more	PREF look PST.INTR.1SG	back	FOC

набал	фæккастæн	ледзун-ледзун
на- =бал	фæк- каст -æн	ледз -ун - ледз -ун
на- =бал	фæ- каст ₂ -тæн	ледз -ун ₃ ледз -ун ₃
NEG =any more	PREF look PST.INTR.1SG	run PRS.1SG run PRS.1SG

I didn't look back, didn't look back anymore, I was running.

16.6 Мæ	уже	хæдзæрти	размæ	ку
мæ	уже	хæдзæр -т -и	раз -мæ	ку
мæ ₁	уже	хæдзар -т -и ₁	раз -мæ	ку
1SG.ENCL.GEN	already	house PL GEN	next to ALL	when

схæрдтæн	ма	удта	мин	фенцон	дæр	æй
с- хæрд -тæн	ма	уæдта	мин	фенцон	дæр	æй
ис- хæрд -тæн	ма ₁	уæдта ₁	мин ₁	фенцон	дæр	æй ₁
PREF reach PST.INTR.1SG	NEG	after	1SG.ENCL.DAT	relief	FOC	be.PRS.3SG

I came near my place and it was a relieive.

16.7 Нур дин	уоми	ба	тæккæ	дæллæй	Катаутæ
нур дин	уоми	ба	тæккæ	дæлл -æй	Katay -т -æ
нур дин ₁	уоми	ба	тæккæ	дæл ₂ -æй	Katay -т -æ ₁
now	2SG.ENCL.DAT	there	CONTR	exactly down,bottom	ABL Katauev PL NOM

уæлæ	Ефиметæ
уæлæ	Ефим -ет -æ
уæлæ	Ефим -ет -æ ₁
up, above	Efim PL.PRN NOM

And there, below Kavauvs' place up there at Efim's...

16.8 Ефим	рохсаг уæд	гъе	уони	дæлбилæ	ба	уæлнад	хæрæг
Ефим	рохс -аг уæд	гъе	уони	дæл бил -æ	ба	уæл- над	хæрæг
Ефим	рохс -аг уæд ₁	гъе	уони ₂	дæл ₁ бил -æ ₁	ба	уæл- над	хæрæг
Efim	light	SUF then	so they.GEN	under shore	NOM	CONTR	above way donkey

хезуй
хез -уй
хез -уй
climb PRS.3SG

Efim, God rest his soul, below them, above the road, a donkey was at grass.

16.9 Исцудтæн	ма	биццеутæ	Фæснали	биццеутæ
ис- цуд -тæн	ма	биццеу -т -æ	Фæснал -и	биццеу -т -æ
ис- цуд ₁ -тæн	ма ₁	биццеу -т -æ ₁	Фæснал -и ₁	биццеу -т -æ ₁
PREF go PST.INTR.1SG	NEG	boy	PL NOM	Fasnal GEN boy PL NOM

еугурæй	дæр	клуби
еугур -æй	дæр	клуб -и
еугур -æй	дæр	клуб -и ₁
all	ABL	FOC club GEN

I came and all the guys of Fasnal had gathered at the club.

16.10 Ма	зæгъун	игъосайтæ	дæлæ	еу	берæгътæ
ма	зæгъ -ун	игъос -айтæ	дæлæ	еу	берæгъ -т -æ
ма ₁	зæгъ -ун ₃	игъос -айтæ	далæ	еу ₃	берæгъ -т -æ ₁
NEG	say PRS.1SG	listen SUBJ.2PL	down.over.there	ITER	wolf PL NOM

мæ	фæсте	цудæй	ма	уттите	ниууæтæ
мæ	фæсте	цуд -æй	ма	уттите	ниу- уæе -тæ
мæ ₁	фæсте	цуд ₁ -æй	ма ₁	уттите	ни- -тæ ₁
1SG.ENCL.GEN	behind	go PST.INTR.3SG	NEG	please	PREF PST.2SG

мæ	хæрæг	хуæргæ	кæндзæнæнцæ
мæ	хæрæг	хуæр -гæ	кæн -дзæнæнцæ
мæ ₁	хæрæг	хуæр ₁ -гæ	кæн -дзæнæнцæ
1SG.ENCL.GEN	donkey	eat	CONV do FUT.3PL

I told them look, there, below, wolves were chasing me, please, save my donkey, they'll it him.

16.11	Атæ	ци	бангæлæтæнцæ	гириз	кæнун	мæ
	атæ	ци	ба- нгæлæт -æнцæ	гириз	кæн -ун	мæ
	атæ	ци	ба- -æнцæ	гириз	кæн -ун ₂	мæ ₁
	these	what	PREF	PST.INTR.3PL	mockery	do INF 1SG.ENCL.GEN
	бангæлæтæнцæ	ма	фе ... неке	фезмалдæй		
	ба- нгæлæт -æнцæ	ма	неке	фе- змалд	-æй	
	ба- -æнцæ	ма ₁	неке	фæ- æзмалд ₁	-æй	
	PREF	PST.INTR.3PL	NEG	nobody.NOM	PREF move	PST.INTR.3SG

And these began to laugh at me, and nobody moved.

16.12	Сæумæ	бадин	и	хæрæги	æрæвгарста	и
	сæумæ	бадин	и	хæрæг -и	æр- æвгарст	-а и
	сæумæ		и	хæрæг -и ₁	æр- æвгарст	-а ₁ и
	morning		DEF	donkey GEN	PREF slaughter,kill	PST.TR.3SG DEF

берæгътæ

берæгъ -т -æ

берæгъ -т -æ₁

wolf PL NOM

By the morning the wolves had killed the donkey of course.

17.1	??:	Цæй	номæй	?
		цæй	ном	-æй
		цæй	ном	-æй
		what.GEN	name/fame,respect	ABL

17.2	Ма	дæн	нин	удта	дзæбæхдæр	загътайсæ
	ма	дæн	нин	уæдта	дзæбæх -дæр	загът -айсæ
	ма ₁	дæн	нин	уæдта ₁	дзæбæх -дæр ₂	загът -айсæ
	NEG	be.PRS.1SG	1PL.ENCL.DAT	after	successful COMPAR	say CNTRF.2SG

18.1	Оля	:	куд	мæ	уинаæ	загътайнаæ	мæ
	Оля		куд	мæ	уин -æ	загът -айнаæ	мæ
	Оля		куд	мæ ₁	уин ₂ -æ ₂	загът -айнаæ	мæ ₁
	Olya		how	1SG.ENCL.GEN	see IMP.2SG	say CNTRF.1SG	1SG.ENCL.GEN

фæсте дууæ берæгъи

фæсте дуу -æ берæгъ -и

фæсте дуу -æ₁ берæгъ -и₁

behind two NOM wolf GEN

18.2	Гъе	уой	уангæ	исцудæй	е
	гъе	уой	уан -гæ	ис- цуд -æй	е
	гъе	уой ₁	-гæ	ис- цуд ₁ -æй	е ₁
	so	be.SUBJ.3PL/he,she.GEN	CONV	PREF go	PST.INTR.3SG he,she

уоми	ба	хæрæг	.
уоми	ба	хæрæг	
уоми	ба	хæрæг	
there/he,she.INESS	CONTR	donkey	

18.3	Ма	й		рандæкæнтæ		нæ	мæнмæ
	ма	æй		ра- нд -æ кæн -т -æ		нæ	мæнмæ
	ма ₁	æй ₂		ра- æнд -æ ₁ кæн -т -æ ₂		нæ ₂	мæнмæ
	NEG	3SG.ENCL.GEN		PREF outside NOM do PL IMP.2SG		NEG	I.ALL

байгъустонцæ

бай- гъуст -онцæ

ба- игъуст₂ -онцæ

PREF hear PST.TR.3PL

Go away, don't listen to me.